

סתונית בכירה Colchicum troodi התחילה לפרוח

בפסגת הר-מירון

יואב גרטמן, קיבוץ יגור

הביא לדפוס: אבי שמידע

התצפית: 5.9.2018

פרסום: 8.9.2018

תקציר: סתונית בכירה *Colchicum troodi* התחילה לפרוח בתחילת חודש ספטמבר בהר-מירון. זהו המין הראשון מבין שבעת מיני הסתונית הפותח את הפריחה הסתונית בחבל הים תיכוני. על תכונותיה וקרוביה בכתבה זו.

=====

המין הראשון לפריחה מבין 7 מיני הסתוניות הפורחות בארצנו בחבל הים-תיכוני היא **סתונית בכירה** *Colchicum troodi* (שם התואר של המין בעברית "בכירה" מציינת את היותה ראשונה לסתוניות הפורחות). אמנם **חצב מצוי** הוא המציין הפופולארי המקובל של בוא הסתיו שכן הוא שכיח מאוד וגדל באתרים קרובים ליישובים, אך הצמח המאפיין יותר מכל את תחילת הסתיו ממש הוא **סתונית בכירה**, ועל כן כה מתאים לה השם העברי. רוב מיני הסוג סתונית בארץ אכן פורחים בסתיו (למעט **סתונית הנגב** הפורחת בחורף) וגם זהו המין הראשון לפריחה בחבל הים-תיכוני.

סתונית בכירה גדלה רק בגליל העליון ובמרגלות החרמון בחורש לח בכמות משקעים רבה. שושנות העלים הרחבים מופיעות גם במעבה החורש בצל כבד אך פריחה מתקיימת רק בשושנות הגדלות בתנאים של חצי צל ובקרחות יער. ב**סתונית בכירה** קיים "היפוך פריחה": קודם פורחות האוכלוסיות הגדלות בפסגות ההרים ומאוחר יותר פורחות האוכלוסיות ברום נמוך. מדוע? שכן במקומות הרמים הטמפרטורות מתחילות לרדת מוקדם יותר וכנראה שזהו האות לניצני הפריחה להתחיל לפרוח.

סתונית בכירה פורחת בהר מירון - 6.9.2016. צילום: יואב גרטמן ©

האם באמת זהו המין של הסתונית הפורח בארץ הכי מוקדם? לא ולא! **סתונית הקליפות** הגדלה בהר הנגב ובהרי אדום מקדימה לפעמים את **הסתונית הבכירה** אלא שהשנה עדיין לא הגיעו דיווחי פריחה של סתונית הקליפות.

ואיך נבדיל בין **סתונית בכירה** ל**סתונית ירושלים** הפורחות בהר-מירון באותו בית-גידול? על כך ראו בספרות המצורפת.

ספרות:

דפני א שמידע א ואבישי מ 1975 הפריחה של מבשרי הגשם בצמחיית א". "טבע וארץ", י"ז: 6, 269-281.

שמידע א פולק ג ופרגמן-ספיר א 2011 הספר האדום- צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך ב', רשות הטבע והגנים.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: גרטמן י 2016 סתונית בכירה Colchicum troodi התחילה לפרוח בפסגת הר-מירון, חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 3.

[סתונית בכירה Colchicum troodi התחילה לפרוח בפסגת הר-מירון](#)